EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.8.2019
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om förenklat utfärdande av viseringar

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Vid toppmötet om det östliga partnerskapet i maj 2009 bekräftade EU på nytt sitt politiska stöd för en fullständig liberalisering av viseringssystemet i en trygg och säker miljö, och för ett främjande av rörlighet genom ingående avtal med de östliga partnerländerna om viseringslättnader och återtagande. Enligt den gemensamma strategi som medlemsstaterna enades om i Coreper i december 2005 beträffande utvecklingen av EU:s politik för viseringslättnader ska ett avtal om förenklat viseringsförfarande inte ingås om det inte redan finns ett återtagandeavtal.

Med detta som utgångspunkt lade kommissionen den 12 november 2010 fram en rekommendation för rådet för att få direktiv för förhandlingar med Republiken Vitryssland om två avtal, dels om förenklat utfärdande av viseringar för kortare vistelser, dels om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet.

Efter det att rådet gett sitt bemyndigande den 28 februari 2011[1] inleddes formella förhandlingar med Republiken Vitryssland i Bryssel den 12 juni 2014.

Ytterligare fem förhandlingsrundor ägde rum den 24 november 2014 i Minsk, den 12 mars 2015 i Bryssel, den 20 juni 2017 i Minsk samt den 11 oktober 2018 och den 26 mars 2019 i Bryssel. Chefsförhandlarna paraferade avtalstexten den 17 juni 2019 genom en skriftväxling via e-post.

Under tiden undertecknade Vitryssland, Europeiska unionen och sju deltagande medlemsstater (Bulgarien, Rumänien, Litauen, Polen, Ungern, Finland och Lettland) den 13 oktober 2016 en gemensam förklaring om ett partnerskap för rörlighet.

Från och med den 12 februari 2017 är unionsmedborgare undantagna från viseringskravet för inresa till och vistelse inom Republiken Vitrysslands territorium i högst 5 dagar, förutsatt att de passerar gränsen vid den internationella flygplatsen i Minsk. Den 24 juli 2018 förlängdes den viseringsfria vistelsen till 30 dagar på samma villkor. För vistelser som är längre än 30 dagar men högst 90 dagar (under en 180-dagarsperiod) kommer avtalet tillämpas ömsesidigt.

Medlemsstaterna har under alla skeden av förhandlingarna regelbundet informerats och konsulterats i rådets arbetsgrupper. Det slutliga utkastet till avtalstext lades fram för arbetsgruppen för visering och godkändes generellt genom ett förenklat skriftligt förfarande den 5 april 2019.

Den 17 april 2019 skickade generaldirektören för GD Migration och inrikes frågor en skrivelse till ordföranden för utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor för att informera Europaparlamentet om att förhandlingarna om både avtalet om förenklat viseringsförfarande och avtalet om återtagande hade slutförts. Utkasten till båda avtalstexterna bifogades.

I förslaget till beslut om ingående av avtalet fastställs den interna ordning som är nödvändig för att avtalet ska kunna tillämpas i praktiken. Det anges särskilt att kommissionen, biträdd av experter från medlemsstaterna, ska företräda unionen i den gemensamma kommitté för förenklade viseringsförfaranden som inrättas genom artikel 12 i avtalet.

[1] Den 2 mars 2015 ändrade rådet förhandlingsdirektiven för att göra det möjligt att tillfälligt upphäva undantaget från viseringskravet för diplomater av fler skäl än de som anges i standardbestämmelserna om upphävande, t.ex. av skäl som rör mänskliga rättigheter och demokrati, samt vid missbruk av detta undantag.

Bifogade förslag utgör det rättsliga instrumentet för avtalets ingående. Rådet kommer att fatta beslut med kvalificerad majoritet.

2. AVTALETS SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om förenklat utfärdande av viseringar (nedan kallat *avtalet*) är att ömsesidigt förenkla utfärdandet av viseringar för planerade vistelser på högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod för unionsmedborgare och vitryska medborgare.

Kommissionen anser att målen i rådets förhandlingsdirektiv har uppnåtts och att unionen kan godta utkastet till avtal.

Det slutliga innehållet i avtalet kan sammanfattas på följande sätt:

– Alla viseringssökande ska i princip få besked om huruvida en visering kommer att utfärdas eller inte inom tio kalenderdagar. Denna tidsfrist får förlängas till högst 30 kalenderdagar om ansökan kräver ytterligare granskning. I brådskande fall får tidsfristen förkortas till två arbetsdagar eller mindre. Viseringssökande ska i regel få en tid för att lämna in sin ansökan inom två veckor från den dag de begär detta och i brådskande fall omedelbart eller utan tidsbeställning.

– Viseringsavgiften för handläggning av ansökningar från unionsmedborgare och vitryska medborgare ska uppgå till 35 EUR. Denna avgift kommer att tillämpas på alla viseringssökande. Följande personkategorier kommer att vara helt befriade från viseringsavgiften: barn under 12 år, personer med funktionsnedsättning, nära anhöriga, medlemmar i officiella delegationer som reser i tjänsten, elever, studenter och forskarstuderande, företrädare för civilsamhällesorganisationer, personer som reser av humanitära skäl och personer som deltar i vetenskapliga, kulturella och konstnärliga verksamheter samt idrottsevenemang.

– Om parterna beslutar att anlita en extern tjänsteleverantör för bland annat mottagande av viseringsansökningar får den avgift som ska betalas till den externa tjänsteleverantören inte vara högre än 30 euro. Parternas medborgare ska även i fortsättningen kunna lämna in sin ansökan direkt till ett konsulat, om detta är möjligt, dvs. om det finns tillräckligt med personal för att hantera arbetsbördan och fullgöra de skyldigheter som fastställs i avtalet.

– Kraven på handlingar rörande syftet med resan som ska uppvisas har förenklats för följande kategorier av sökande: nära anhöriga, affärsfolk, medlemmar av officiella delegationer, elever, studenter och forskarstuderande, deltagare i vetenskapliga, kulturella och idrottsliga evenemang, journalister, personer som ska närvara vid militära och civila begravningar (inbegripet släktingar), företrädare för civilsamhällesorganisationer, utövare av fria yrken som deltar i internationella utställningar, konferenser, symposier, seminarier eller andra liknande evenemang, chaufförer som utför internationella gods- och persontransporter, deltagare i officiella utbytesprogram för vänorter, personer som besöker landet av medicinska skäl, personer som deltar i internationella idrottsevenemang, personal på tåg, kylvagnar och lokomotiv, samt deltagare i EU:s officiella gränsöverskridande samarbetsprogram. För dessa personkategorier kan bara de handlingar som anges i avtalet krävas för att motivera syftet med resan. Inga andra krav på motivering, inbjudan eller styrkande som föreskrivs i medlemsstaternas eller Republiken Vitrysslands lagstiftning kan som regel ställas.

– Även följande personkategorier omfattas av förenklade kriterier för utfärdande av viseringar för flera inresor:

(a) Medlemmar av nationella och regionala regeringar, parlament och domstolar, fasta medlemmar av officiella delegationer, makar och barn som besöker unionsmedborgare som är lagligen bosatta i Vitryssland eller vitryska medborgare som är lagligen bosatta i medlemsstaterna, eller unionsmedborgare som är bosatta inom den medlemsstats territorium där de är medborgare eller vitryska medborgare i som är bosatta inom Vitrysslands territorium: visering för flera inresor som är giltig i 5 år (eller kortare tid, om avsikten att resa regelbundet uppenbart avser en kortare period, till exempel om giltighetstiden för deras förordnande eller lagliga vistelse är kortare).

(b) Deltagare i vetenskapliga, kulturella, officiella utbytesprogram eller gränsöverskridande program, internationella idrottsevenemang, journalister, studenter, medlemmar av officiella delegationer, företrädare för civilsamhällesorganisationer, utövare av fria yrken som deltar i internationella utställningar, konferenser, symposier, seminarier eller andra liknande evenemang, chaufförer som utför internationella godstransporter, samt tågpersonal och personer som regelbundet måste besöka landet av medicinska skäl: visering för flera inresor som är giltig i 1 år.

(c) Samma kategorier som nämns under b: visering som är giltig i minst 2 år och högst 5 år bör utfärdas (förutsatt att de under de senaste två åren har använt ettåriga viseringar för flera inresor på ett lagenligt sätt och såvida det inte är uppenbart att behovet eller avsikten att resa avser en kortare period).

– Unionsmedborgare och vitryska medborgare med giltiga biometriska diplomatpass eller en giltig EU-laissez-passer-handling är undantagna från viseringskravet för kortare vistelser. I april 2015 lade kommissionen fram en första bedömning av om Vitrysslands system för utfärdande av diplomatpass är säkert och skyddat mot manipulation, bl.a. av diplomatpassens säkerhetsdetaljer, och drog slutsatsen att systemet för utfärdande var tillfredsställande. Vissa medlemsstater ansåg dock att säkerhetsnivån i fråga om de vitryska diplomatpassen är otillräcklig. Republiken Vitryssland meddelade senare att man från och med början av 2020 kommer att börja utfärda biometriska pass i enlighet med Internationella civila luftfartsorganisationens senaste riktlinjer och rekommendationer, samt att man godtog att undantaget från viseringskravet begränsas till biometriska diplomatpass (ytterligare krav som inte krävts i förhandlingsdirektiven). Vid den sjätte och sista förhandlingsrundan den 26 mars 2019 lämnade Republiken Vitryssland uppdaterad information till kommissionen om systemet för utfärdande av, och de tekniska specifikationerna för, dessa pass och lovade att överlämna ett provexemplar av det nya biometriska passet och de slutliga tekniska specifikationerna före oktober 2019. Kommissionen kommer alltså att i samråd med medlemsstaterna behöva göra en slutlig bedömning av Vitrysslands system för utfärdande innan avtalet ingås.

– I slutbestämmelserna fastställs att parterna, av vilket skäl som helst, tillfälligt ska kunna upphäva hela eller delar av avtalet (t.ex. undantaget från viseringskravet för innehavare av biometriska diplomatpass). Skäl för tillfälligt upphävande som omfattas av denna bestämmelse är t.ex. överträdelse eller missbruk av en avtalsbestämmelse, t.ex. undantaget från viseringskravet för biometriska diplomatpass (artikel 10), skäl som rör mänskliga rättigheter och demokrati (som även nämns i ingressen till avtalet) eller bristande samarbetsvilja i samband med återtagande och/eller otillfredsställande genomförande av återtagandeavtalet.

– I slutbestämmelserna fastställs också att avtalet om förenklade viseringsförfaranden kan träda i kraft först den dag återtagandeavtalet träder i kraft.

– I ingressen till avtalet betonas vikten av de grundläggande principer som styr samarbetet mellan parterna samt skyldigheter och ansvar – bl.a. respekten för mänskliga rättigheter och demokratiska principer – enligt relevanta internationella instrument som parterna är bundna av.

– Ett protokoll behandlar den särskilda situationen för medlemsstater som ännu inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och deras unilaterala erkännande av Schengenviseringar och uppehållstillstånd som utfärdas för vitryska medborgare för transitering genom deras territorium i enlighet med beslut nr 565/2014/EU.

– En gemensam förklaring är fogad till avtalet om samarbete om resehandlingar och regelbundet utbyte av information om resehandlingars säkerhet.

– En gemensam förklaring är fogad till avtalet om harmoniseringen av informationsförfaranden vid utfärdande av viseringar för kortare vistelser och handlingar som måste bifogas en ansökan om viseringar för kortare vistelser.

– Danmarks, Förenade kungarikets och Irlands särskilda situation beaktas i ingressen och i de gemensamma förklaringar som är fogade till avtalet. Norges, Islands, Liechtensteins och Schweiz nära associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket framgår av en gemensam förklaring som bifogas avtalet[2].

– En gemensam förklaring är fogad till avtalet om konsulär personal för att ta hänsyn till den vikt parterna fäster vid att det finns tillräckligt med personal på deras konsulat för att säkerställa ett effektivt genomförande av avtalet.

3. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Rådet föreläggs detta förslag för att bemyndiga undertecknandet av avtalet.

Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 77.2 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) jämförd med artikel 218.5.

• Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)

Ej tillämpligt.

• Proportionalitetsprincipen

Detta förslag går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, nämligen undertecknandet av ett internationellt avtal som underlättar utfärdande av viseringar till vitryska medborgare och unionsmedborgare.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget medför inga ytterligare kostnader för EU:s budget.

5. SLUTSATSER

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kommissionen att rådet ska besluta att avtalet undertecknas på unionens vägnar och bemyndiga rådets generalsekretariat att upprätta respektive fullmakt.

[2] Ingressen och den gemensamma förklaringen om Förenade kungarikets situation kan behöva ses över efter Förenade kungarikets utträde.

2019/0184 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om förenklat utfärdande av viseringar

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 77.2 a, jämförd med artikel 218.5,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Den 28 februari 2011 bemyndigade rådet kommissionen att inleda förhandlingar med Republiken Vitryssland om ett avtal mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om förenklat utfärdande av viseringar (nedan kallat *avtalet*), parallellt med förhandlingarna om ett avtal om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet. Förhandlingarna slutfördes genom att avtalet paraferades den 17 juni 2019 genom en skriftväxling via e-post.

(2) I sin förklaring vid toppmötet om det östliga partnerskapet den 7 maj 2009 uttryckte unionen och partnerländerna sitt politiska stöd för en liberalisering av viseringssystemet i en trygg och säker miljö, och bekräftade på nytt sin avsikt att vid en lämplig tidpunkt stegvis införa ett viseringsfritt system för sina medborgare.

(3) Syftet med avtalet är att ömsesidigt förenkla utfärdandet av viseringar för planerade vistelser på högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod för unionsmedborgare och vitryska medborgare.

(4) Genom detta beslut vidareutvecklas bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Förenade kungariket inte deltar i enlighet med rådets beslut 2000/365/EG av den 29 maj 2000 om en begäran från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket[1]. Förenade kungariket deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket.

(5) Genom detta beslut vidareutvecklas bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket[2]. Irland deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.

---

[1] Rådets beslut 2000/365/EG av den 29 maj 2000 om en begäran från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 131, 1.6.2000, s. 43).

[2] Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

(6) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

(7) Avtalet bör därför undertecknas på unionens vägnar, med förbehåll för att det ingås vid en senare tidpunkt, och de gemensamma förklaringar som är fogade till avtalet godkännas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Undertecknandet av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om förenklat utfärdande av viseringar godkänns härmed på unionens vägnar, med förbehåll för att det ingås[3].

Artikel 2

De gemensamma förklaringar som är fogade till avtalet godkänns på unionens vägnar.

Artikel 3

Rådets generalsekretariat ska utfärda en fullmakt som ger den eller de personer som anges av avtalets förhandlare befogenhet att underteckna avtalet på unionens vägnar, med förbehåll för att det ingås.

Artikel 4

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

[3] Texten till avtalet kommer att offentliggöras tillsammans med beslutet om avtalets ingående.